

den borgerlige Retsreformkommission var færdig med sit Forslag, saa skulde man kunne „tage fat“, saa vil jeg spørge den højtærede Minister, hvorfor man ikke har taget fat fra 1877 og indtil Dato; thi der har lige fra 1877 foreligget et fuldt færdigt Forslag fra Retsreformkommissionen paa det civile Omraade. Det var først i 1891, at man tænkte paa at nedlægge en ny Kommission til Genensyn af dette Forslag, men et i alle sine Enkeltheder udarbejdet Forslag har ligget færdigt lige fra Slutningen af 70'erne. Det er altsaa en slet Død at nøjes med en Henvi- sning til, at vi skulle vente til der fore- ligger endog blot færdige Forslag fra den Side. Men dernæst tager den højtærede Minister fejl i, at det er noget, man „fra alle Sider“ har været enig om, og navnlig tager den højtærede Minister fejl i, at det var noget, man var enig om ved den For- handling, der fandt Sted for 2 Aar siden. (Afbrydelse af Marineministeren.) Den højtærede Minister sagde utvivlsomt, at man fra alle Sider var enig om, at man skulde vente, indtil den borgerlige Retspleje var fremmet saa vidt, at man kunde bygge paa Grundlag af den. Jeg skal i saa Henseende oplyse, at for 2 Aar siden udtalte den daværende For- slagsstiller (Bosson) ved Indbringelsen af sit Forslag her den 5te Oktober — det findes i Tidenden, Sp. 37 —: „Jeg vil benytte Lejligheden til at henstille til den ærede Krigsbestyrelse, om der ikke maatte være Anledning til netop nu, medens Processkom- missionen forbereder“ — medens den for- bereder — „Reformen af den borgerlige Retspleje, at lade et lignende forberedende Arbejde finde Sted med Hensyn til den militære“. Det er er noget andet, end den højtærede Minister nu siger, nemlig at man først vilde „tage fat“, naar de andre ere „færdige“. At det ikke blot var den ærede Forslagsstillers Mening, at man vilde gøre noget saadant, men at det ogsaa var Rege- ringens, i alt Fald Krigsministerens Mening den Gang, fremgaar af den daværende Krigsministers Udtalelser ved 1ste Behand- ling den 16de Oktober 1893, og som findes i Tidenden, Sp. 327—28. Han siger der: „Naar det ærede Medlem“ — det vil sige Forslagsstilleren — „antyhede, at det maatte kunde være heldigt, nu da den almindelige Retsreform væsentlig er traadt noget nær-

mere, idet der er nedsat en Kommission for at arbejde videre derpaa, ogsaa ved en Kommission for Militæretatens Vedkommende at forberede Omdannelsen af den militære Rettergang, vil jeg dertil udtale, at jeg med Fornøjelse skal tage det under Ober- vejelse med de saghyndige, der staa til min Raadighed, og skulde det være deres Me- ning, at det vil være hensigtsmæssigt, kan det ogsaa godt ske“. Det udtalte den højt- ærede Krigsminister den Gang; altsaa, han vilde ikke vente med at „tage fat“ paa Sagen, til den anden Kommissions Forslag forelaa, men vilde efter Samraad med sine saghyndige begynde de forberedende Arbejder for- inden. Vi have ikke set noget til, at disse forberedende Arbejder ere begyndte. Det er muligt, at man kommer til det Resultat fra deres Side, som den højtærede Krigsminister og den højtærede Marineminister maatte betro Forberedelsen af dette Arbejde, enten det nu bliver en Kommission — hvad der ikke er særlig opmuntrende, naar man ser hen til, hvor lang Tid der plejer at be- nyttes til Kommissionsarbejder her i Dan- mark — eller en enkelt eller flere enkelte Mænd, at dette Arbejde ikke vil kunne gøres færdigt, før ogsaa den anden Kommission er færdig med sit Ar- bejde, ikke blot af faktiske Grunde, men ogsaa fordi man vil se det færdigt, før man gør sit eget Arbejde færdigt. Det er muligt, men dermed ikke sagt, at man ikke kan begynde paa Arbejdet. Dermed er ikke sagt, at man ikke kan tage fat paa det. . . (Af- brydelse af Marineministeren). Ja, det skulde glæde mig særdeles meget, hvis den højtærede Minister har brugt et forkert Ud- tryk; jeg kan stenografere, saa jeg har skrevet det ordret ned. Selv om man altsaa maatte mene, at Enden paa dette Omraade, paa Reformeringen af den militære Retspleje eller endog Fremlæggelsen her i Rigsdagen af Forslag derom maa vente, til man har set Resultatet af den borgerlige Kommissions Arbejder, er der dog, mener jeg, intet for- sømt, men tværtimod meget vundet ved at begynde nu, og hvad der i den Henseende bestræker mig, er den Oplysning, som den højtærede Minister nu kom med, og som stemmer med, hvad jeg ogsaa underhaanden har bragt i Erfaring, at der kan være Ud- sigt til, at den borgerlige Kommission meget